

A p s t i p r i n u

R ī g ā, 1937.g."16 "novembrī. Nr...

(J.Gulbis)
2.rajona darba inspektors

Rīgā, 1937.g. 1. augustā.

A/S. " L E N T A " D A R B A N O T E I K U M I .I e v a d s .

Zemākpievēstie, darba devējam un strādniekiem likumīgi saistošie noteikumi, ir sastādīti un apstiprināti uz rūpniecības darba likuma 60. un 103. p.p. pamata.

Darba noteikumi izliekami visās darba telpās, strādniekiem pieietamās un redzamās vietās.

Strādniekiem bez pretrunas jāizpilda darba noteikumos paredzētie pienākumi, kā arī darba devēja vai viņa vietnieka likumīgie rīkojumi. Tamdēļ strādniekiem ar šiem noteikumiem labi jāiepazīstās un ar nezināšanu neviens nevar atbildināties.

Noteikumos ievietoti izvilkumi no attiecīgiem likumiem.

Darba noteikumi stājas spēkā ar apstiprināšanas datumu darba inspekcijā.

D a r b a l ī g u m s .

§ 1.

Strādniekus pieņem darbā uzņēmuma pārvalde, pārzinis vai kāda cita pilnvarota persona, iepriekš vienojoties par katram strādniekam atsevišķiem darba nosacījumiem: uz kādu laiku, par kādu algu, pie kāda darba u.t.t. viņu pieņem.

Iestājoties darbā, strādniekam jāuzrāda sava personas apliecība (pase) un jānodod uzņēmuma kantorī darba grāmatiņa.

Pie pagaidu darbiem pieņemtiem strādniekiem jāuzrāda pagaidu strādnieku slimo kases grāmatiņa.

Dzīvoklis un dzīvokļa maiņa jāuzdod kantorī 3 dienu laikā.

§ 2.

Pieņemot strādnieku pirmo reizi darbā, pirmā darba nedēļa skaitās par izmēģinājuma laiku, kurā abām pusēm ir tiesība katrā brīdī pārtraukt darba attiecības. Izmēģinājuma laiku, ne ilgāku par vienu nedēļu, un algu atzīmē uz vienkāršās līguma lapas, kurā izsniedz strādniekam pie iestāšanās darbā.

Ja izmēģinājuma laikā darba attiecības netiek pārtrauktas, tad, ne vēlāk par 7 dienām no pielaišanas darbā, strādniekam izsniedz Tautas labklājības ministrijas apstiprināta parauga līguma grāmatiņu. Grāmatiņas izsniegšana no vienas puses un pieņemšana no otras puses, uzskatāma par līguma noslēgšanu.

173

Pieņemot strādnieku, kurš uzņēmumā jau iepriekš strādājis, izmēģinājuma laiks nav pielaižams un līguma grāmatiņu viņam izsniedz reizē ar pielaišanu darbā.

§ 3.

Līguma grāmatiņā jāizpilda visi viņā paredzētie līguma punkti un jāparaksta abām pusēm.

Līguma grāmatiņām jāpievieno darba inspekcijā apstiprinātie darba noteikumi.

Akorda vai gabalu darbu tabeles, apliecinātas darba inspekcijā, jāizliek uzņēmumā visās darba telpās.

§ 4.

Darba līgumos aizliegts ievest tādus nosacījumus, kuri teiktos ierobežot līguma slēdzējiem tiesību griesties pie tiesas aizstāvniecības.

Iekams nav izbeidzies darba līguma laiks, ja līgums slēgts uz noteiktu laiku, vai iekams nav paziņots strādniekiem divas nedēļas iepriekš, ja līgums slēgts uz nenoteiktu laiku, aizliegts pazemināt algu, ievēdot jaunus nosacījumus algas aprēķināšanai, sama - zinot darba dienu skaitu nedēļā, vai darba stundu skaitu dienā, pār - grozot akorda darbu nosacījumus u.t.t. Tāpat strādniekiem, iekams nav izbeidzies darba līgums, nav tiesība prasīt kaut kādus grozījumus līguma nosacījumos.

Strādniekiem jāizdod līguma grāmatiņa par velti. Ja strādnieks līguma grāmatiņu nozaudē vai sabojā, viņam izdod jaunu, atvelkot grāmatiņas vērtību Ls -.50.

§ 5.

Iestājoties uzņēmumā, katrs strādnieks, līdz ar to skaitās par tās slimo kases dalībnieku, kurai uzņēmums pievienots.

Darba līguma izbeigšana.

§ 6.

Strādnieka darba līgums ar uzņēmuma pārvaldi izbeidzās:

- 1). uz līguma slēdzēju savstarpējās vienošanās pamata,
- 2). ja izbeidzās laiks, uz kādu noslēgts darba līgums,
- 3). laikā, kad izpildīts darba līgumā izdotais darbs,
- 4). pēc divām nedēļām, kad viena līguma slēdzēja puse uzteikusi uz nenoteiktu /noslēgtu darba līgumu, laiku,
- 5). ja strādnieku izsūta, pamatojoties uz attiecīgas varas rīkojuma, ārpus darba līguma izpildīšanas vietas, vai arī ja strādniekam piespriedā ieslodzīšana uz laiku, kas viņam ņem iespēju pildīt līgumu,

- 6). strādniekam iestājoties karā vai sabiedriskā dienestā, ja tāda iestāšanās bijusi saistoša,
- 7). ja attiecīgā iestāde neatjauno strādniekam uz noteiktu laiku izdotu pasi,
- 8). ja ugunsgrēks, plūdi, tvaika katla pārsprāgšana un tamlīdzīgi nelaimes gadījumi izsaukuši uzņēmumā darbu apstāšanos ilgāki par septiņām dienām.

§ 7.

Uzņēmuma pārzinis var pārtraukt darba līguma attiecības:

1. ja strādnieks nav ieradies darbā bez dibināta iemesla ilgāk par trim dienām no vietas, vai kopībā ilgāk par sešām dienām mēnesī,
2. ja strādnieks pamatotu iemeslu dēļ nav ieradies darbā ilgāk par divām nedēļām no vietas,
3. ja strādnieks atrodās zem izmeklēšanas un tiesas noziegumā, par kuŗu draud vismaz ieslodzīšana cietumā,
4. ja strādnieka izaicinošā izturēšanās vai nelāga uzvešanās apdraud uzņēmuma materialās intereses vai kāda pārvaldes locekļa, vai darbu uzraugu personīgo drošību,
5. ja strādnieks saslimst ar lipīgu slimību,
6. ja strādnieks aiz ļaunprātības vai neattaisnojamas nolaidības nodarījis zaudējumus, tas tiek aizlaist no darba nekavējoši bez 14 dienu likumīgas atlīdzības izmaksas.

Piezīme 1. Par strādnieka nelāgu uzvešanos, par ko aizrādīts šī (62.)

panta 4. punkta, starp citu, jāuzskata neuzmanīga apiešanās ar uguni, tabakas smēķēšana, kā arī sērkokociņu, pipju un papirosu atrašanās pie strādnieka tanīs uzņēmuma telpās, kuŗās, uz uzņēmumu īpašnieku aizrādījumu, ievestas Tautas labklājības ministrijas saistošos noteikumos.

Piezīme 2. Atlaistam uz šī (62.) panta pamata strādniekam atļauts mēneša laikā pārsūdzēt līguma pārtraukšanu tiesā, un ja sūdzība atzīta par dibinātu, strādniekam par labu piespriež nodarītos zaudējumus.

§ 8.

Strādniekam, kuŗš izmaksas dienā nav saņēmis algu un ja par to nav vainojams viņš pats, ir atļauts pieprasīt tiesā pārtraukt darba līgumu. Prasības sūdzība jāiesniedz mēneša laikā un ja tiesa atzīst prasību par dibinātu, - strādniekam par labu piespriež no uzņēmuma vadītāja kā neizmaksāto darba algu, tā vēl sevišķu atlīdzību, līdz divu mēnešu algas apmērā tiem strādniekiem, kuŗi pieņemti darbā uz noteiktu laiku un līdz divu nedēļu algas apmērā - kuŗi pieņemti uz nenoteiktu laiku.

§ 9.

Strādniekam atļauts neatkārtīgi no 55. pantā uzrādītā gadījuma, pieprasīt līguma pārtraukšanu:

1. ja saimnieks, viņa ģimene vai tie, kuriem uzticēta strādnieku uzraudzība, strādnieku sit, aizkar un vispārīgi pret viņu izturās ļauni,
2. ja strādnieku apgādāšana ar uzturu un dzīvokli nesaskan ar līguma nosacījumiem,
3. ja darbs atsaucās postoši uz strādnieka veselību,
4. vīra, sievas, vai citu ģimenes locekļu nāves gadījumā, ja šie pēdējie apgādāja strādnieka ģimeni,
5. ja iesauc kara dienestā strādnieka ģimenes locekli, kurš apgādā viņa ģimeni.

§ 10.

1. Pārtraucot ar strādnieku darba attiecības, viņam nekavējotī izdod galīgu aprēķinu, izmaksā visu viņam vēl pienākošos algu, ieskaitot algu par virsstundu darbiem un par neizlietotas atpūtas laiku un izsniedz darba un līguma grāmatiņas.
2. Strādniekam, atstājot darbu, tūlī jānodod darba devējam vai no viņa norādītai personai, visi viņa rīcībā esošie darba rīki, mašīnas, materiāli un citi uzņēmuma īpašumi.
3. Ja strādnieks, līdz darba attiecību pārtraukšanas dienai, nav nobeidzis viņam uzdotos akorda vai gabala darbus un ja šādu, nenobeigtu darbu algas aprēķināšana nav iespējama pēc attiecīgām likmēm, tad viņam izmaksā garantēto laika algu vai vidējo dienas algu.
4. Fabrikas krāsotavā, balinātavā, listrētavā un to palīgnodaļās tiek strādāts piecas dienas nedēļā pārtraucot darbus sestdienās.

Pēc vajadzības un iepriekšējas paziņošanas šīs nodaļās tiek strādāts arī sestdienās.

D a r b a   a l g a s .

§ 11.

1. Strādnieks saņem par padarītu darbu nolīgto laika algu vai akorda, resp. gabala darbu algu, pēc darba inspekcijā apliecinātām tarifu tabelēm.
2. Algu maksā tikai par to laiku, kurā strādnieks tiešām strādājis uzņēmumā, resp.. atradies darba devēja rīcībā.

§ 12.

1. Algu strādniekam izmaksā par ik divām nedēļām sestdienās, pie kam lenšu austuvē un krāsotavā (arī to nodaļās) alga tiek ieturēta par pēdējām trijām dienām, bet plataustuvē par vienu nedēļu. Ieturēto algu izmaksā pie nākošās izmaksas.

2. Algas izmaksas dienu nevar nolikt svētdienā. Ja algas izmaksas dienā iekrīt svināmā dienā, tad algu izmaksā iepriekšējā darba dienā.

§ 13.

- 1. Līdz ar algu, strādniekam izsniedz līguma grāmatiņu, kurā, par attiecīgu algas periodu, jāieraksta atsevišķi algas aprēķini par normālo darba laiku un virsstundu darbiem, kā arī citas piemaksas. Grāmatiņā jābūt ierakstītiem arī visiem likumīgiem atvilkumiem no algas.
- 2. Saņemtā alga strādniekam jāpārbauda, izmaksātāja klātbūtnē ar ierakstījumiem līguma grāmatiņā.
- 3. Iebildumi, ka līguma grāmatiņā ierakstītā alga nav pareizi aprēķināta vai ka pielaista kāda cita nepareizība, strādniekiem jāiesniedz kantorī nākošo, pēc izmaksas, 3 darba dienu laikā.

§ 14.

1. Līguma grāmatiņa dēļ vajadzīgām atzīmēm jānodod kantorī desmit dienas iepriekš algas izmaksas. Sevišķos gadījumos tā jānodod kantorī arī citā laikā. Vajadzības gadījumā strādniekam uz pieprasījuma grāmatiņu izsniedz.

§ 15.

~~Izmaksājot algu, aizliegts izdarīt atvilkumus strādnieku parādu segšanai. Uzņēmuma pārvalde var atvilkt vienīgi uz algas rēķina aizdotu naudu, maksu par uzturu un par strādniekam izsniegtām, viņam nepieciešamām precēm, ja pēdējās izsniegtas uz algas rēķina uzņēmuma veikalā. Atvelkot uz algas rēķina aizdotu naudu, piedzenot no viņa naudu uz izpildu raksta pamata, katrā algas izmaksas dienā var ieturēt no strādniekam izmaksājamās algas vienu trešo daļu, ja viņš neprecējies, un vienu ceturto daļu, ja viņš precējies vai atraitnis ar bērniem.~~

§ 16.

Darba algu, kas slēgta skaidrā naudā, aizliegts samaksāt kuponos, ar pieņemtu vērtību zīmēm, ar maizi, precēm un citiem priekšmetiem.

§ 17.

Ja strādnieks aiz ļaunprātības vai neattaisnojamas nolaidības nodarījis uzņēmumam zaudējumus un ja viņš labprātīgi atsakās tos atlīdzināt, tad darba devējam nav tiesība tos atvilkt no algas, bet prasības sūdzība iesniedzama tiesā.

177

D a r b a   L a i k s .

§ 18.

1. Fabrikas darbi norit pēc sekoša stundu plāna:

a) strādājot vienā maiņā

darba laiks no pl.	8 - 12	darbdienās izņemot sestdienās
pārtraukums	12 - 13	
darba laiks	13 - 17	
darba laiks	8 - 14	sestdienās

b) strādājot divās maiņās

1. maiņa no pl.	7 - 15	darbdienās izņemot sestdienās
2. maiņa	15 - 23	

1. maiņa	7 - 13	sestdienās
2. maiņa	13 - 19	

c) strādājot trīs maiņās

1. maiņa	7 - 15	darbdienās izņemot sestdienās
2. maiņa	15 - 23	
3. maiņa	23 - 7	

1. maiņa	7 - 11	sestdienās
2. maiņa	11 - 15	
3. maiņa	15 - 19	

2. Vispār saredzamā vietā jāatrodās pareizam sienas pulkstenim.

§ 19.

1. Virsstundu darbi atļauti uz likuma par darba laiku 6. un 7. p.p. nosacījumu pamata:

- a) neobligatoriskas gadījuma virsstundas darba devējam vienojoties ar strādniekiem pēc vajadzības ražošanā,
- b) obligatoriski virsstundu darbi uz specificētu motīvu pamata un, noteiktā kārtībā, ar darba inspekcijas atļauju.

2. Vispārīgi virsstundu darbi pielaižāmi tikai uz zināmu laiku, bet atsevišķās operācijās un atsevišķām personām virsstundu darbi var būt pastāvīgi (§ 18. pkts. 3).

3. Remontstrādniekiem, kā atslēdniekiem, kalējiem, galdniekiem, katlu tīrītājiem, podniekiem, mūrniekiem un t.t. uz fabrikas vadītāja uzaicinājumu jāierodās darbā arī svētdienās, svinamās dienās un naktīs visostanīs gadījumos, kas apdraud fabrikas darba normālo gaitu.

Krāsotavas strādniekiem uz fabrikas vadītāja uzaicinājumu jāierodās darbā svētdienās un svinamās dienās, kā arī jāstrādā virsstundas darbdienās visos gadījumos, kad to neatliekami prasa

178

darba raksturs kārtīgas ražības labā. Zem šādiem gadījumiem saprotami:

- 1) darbi, kas saistīti ar iesāktas partijas krāsošanas nobeigšanu, ja tādus nevar atlikt tāpēc, ka pārtraukums samaitātu vannu vai dzijas,
- 2) to dziju galīgā izžāvēšana, kuŗas beidzot darbus vēl atrodas uz žāvējamiem ārdiem vai žāvētavā un
- 3) tādi darbi, kas vajadzīgi lai izsargātu ķīmiskos sastāvus no bojāšanās.

Sacītais attiecas arī uz apreturas un nocietināšanas nodaļu strādniekiem.

- 4). Virsstundu darbiem vedami atsevišķi saraksti.
- 5). Alga par virsstundu darbiem aprēķināma atsevišķi no normālā darba laika algas un, vismaz, ar likuma 17.p. noteikto paaugstinājumu.

§ 20.

- 1). Bērnus un pusaudžus 14 līdz 18 gadu vecumā aizliegts nodarbināt pie virsstundu, nakts, svētdienu un svētku darbiem, kā arī smagiem veselībai vai tikumībai kaitīgiem darbiem.
- 2). Sievietes aizliegts nodarbināt pie viņu organizmam nepiemērotiem un veselībai kaitīgiem darbiem, tāpat 4 nedēļas pirms un 8 nedēļas pēc dzemdēšanas. Pa dzemdēšanas laiku (12 nedēļas) aizliegts uzteikt sievietēm darbu.
- 3). Nosacījumi un saraksti par darbiem, kuŗos aizliegts nodarbināt bērnus un sievietes ievietoti Rūpniecības darba likuma 64-86p.p.
- 4). Nodarbinot sievietes nakts darbos, saraksts par šādiem darbiem iepriekš iesūtāms darba inspekcijai.

§ 21.

- 1). Saraksts par svētku dienām ir sekojošs:

- 1) visās svētdienās,
- 2) Jaungada dienā,
- 3) Zvaigznes dienā,
- 4) Lielā lūdzamā dienā,
- 5) Lielā piektdienā,
- 6) Otrā Lieldienas svētku dienā,
- 7) 15 maijā,
- 8) Debesbraukšanas dienā,
- 9) Otrā vasaras svētku dienā,
- 10) Jāņa dienā, 24. jūnijā,
- 11) Pirmā un otrā Ziemas svētku dienā un
- 12) 18. novembrī.

Nosacījumi par kārtību darbā .

§ 22.

- 1) Ienākt fabrikā un iziet no tās ir atļauts vienīgi par vārtiem kur stāv sargs.
- 2) Darba sākumu un beigas, kā arī pārtraukumu atpūtai ziņo ar fabrikas zvanu.
Tulīt pēc zvana par darba sākumu katram strādniekam jāstājas pie sava darba, ko nedrīkst atstāt agrāk, iekams nav bijis zvans par darba beigšanu.
- 3) Pēc lo minūtēm no darba sākšanas zvana fabrikas ieejas vārti tiek noslēgti un nokavējošiem strādniekiem jāzvana, lai vārtu sargs tos ielaistu.
Par nokavēšanos pie darba strādniekam var uzlikt naudas sodu pēc no darba inspekcijas apstiprinātā sodu saraksta.
- 4) Darba laikā strādniekam jāizpilda kārtīgi, apzinīgi un rūpīgi uzdotais darbs.
- 5) Darbu vadītāju vai uzraudzības personu aizrādījumi un rīkojumi, pie dienesta pienākumu izpildīšanas, strādniekiem ir jāpaklausa un jāizpilda.
- 6) Ja strādniekam svarīgu iemeslu dēļ jāizpaliek no darba, tad viņam par to, vismaz, dienu iepriekš jāziņo pārzinim vai viņa vietniekam. Tapat bez attiecīgas atļaujas strādniekam nav tiesība atstāt darba laikā savu darba vietu.
- 7) Aizliegts strādāt neuzdotu darbu un lietot citam strādniekam nodotus darba rīkus, bez pēdējā piekrišanas.
- 8) Aizliegts iznest bez attiecīgas atļaujas uzņēmumam piederošos darba rīkus, materialus un citu mantu. Uzņēmuma uzraudzības personam ir tiesība kontrolēt, strādnieku klātbūtnē, ienestās paciņas, somiņas un citus iesaiņojumus. Personīgā izmeklēšana pielaižama tikai ar strādnieka piekrišanu.
- 9) Darbā strādniekiem jāuzvedās pieklājīgi. Stingri aizliegts ienest un patērēt uzņēmumā reibinošus dzērienus. Iereibis strādnieks darbā netiek pielaists un viņam nekavējoši jāatstāj uzņēmums. Algu iereibušam strādniekam neizmaksā.
- 10) Aizliegts traucēt darbu ar lieku, uz darbu neattiecošos sarunāšanos, dziedāšanu, lasīšanu, trokšņošanu. Spēlēt kārtis vai citas spēles aizliegts.
- 11) Strādniekiem katrā laikā jāuzrāda darbu vadītājiem izpildītais darbs, pie viņa pavadītais laiks un patērētais materiāls.
- 12) Nav atļauts bez vajadzības atstāt darba vietu, staigāt apkārt un aiztikt ar vārdiem vai darbiem citus strādniekus.
- 13) Mašīnu, darba rīku un darba vietas tīrīšana izdarāma noteiktā darba laikā. Sevišķi rūpīga tīrīšana, apturot pie tam mašīnas, jāizdara sestdienās, tīrot pēc attiecīgiem norādījumiem

visas mašīnas, to daļas un grīdas zem mašīnām.

- 14) Audēju pienākums ir notīrīt audumu pa darba laiku ar šķērēm vai citiem instrumentiem no visādiem mezgliem un svabadiem diegiem.

§ 23.

- 1) Uzticētās mašīnas, darba rīki, materiāli un cita uzņēmuma manta, strādniekam jāuztur, par cik tas no viņa atkarājās, kārtībā, jāizlieto taupīgi un lietderīgi un par katru viņu bojāšanos vai nozušanu nekavējoši jāziņo darbu vadītājam, vai uzraugam.
- 2) Mašīnu un darba rīku tīrīšana jāizdara noteiktā darba laikā pēc darbu vadītāju vai meistaruru norādījumiem.
- 3) Kopīgai lietošanai nodotie darba rīki, aparāti un citas instalācijas, tūlīt pēc viņu izlietošanas jāsavēd parastā kārtībā un jānovieto kur tas noteikts.

§ 24.

Ja strādnieks atzīst, ka viņš nepareizi apvainots no darbu vadītājiem, uzraugiem vai citiem strādniekiem, jeb viņam citādi tiek nodarīta kādā netaisnība, viņam ir tiesība griesties ar sūdzību pie uzņēmuma pārvaldes vai pārziņa.-

Nosacījumi par strādnieku uzvešanos lai izsargatos no nelaiemes gadījumiem un ievērotu higienu.

§ 25.

Katram strādniekam, lai pasargātu sevi un citus no nelaiemes gadījumiem, apzinīgi jāizpilda zemaķpievestie nesacījumi par uzvešanos darbā, kā arī uzmanīgi jāiegaumē darba vadītāja un meistaruru pamācības un jāpaklausa viņu aizrādījumiem.

§ 26.

Darbu vadītājiem un meistariem jā rūpējās par to, ka strādniekus pilnīgi iepazīstina ar tām briesmām, kuŗas tiem draud pie viņu nodarbināšanas, un ka strādnieki ievērotu visus pie darba vajadzīgos drošības paņēmienu, jāaizliedz piedzērušiem vai ieskurbušiem ieeja, kā arī uzturēšanās darba telpās.

Mēmus, kurlus, aklu, kā arī tādus, kuŗi slimo ar kritamo kaiti, krampjiem vai galvas reiboni un citiem fiziskiem trūkumiem, nedrīkst pielaist pie tādiem darbiem, kur viņiem draudētu briesmas, tāpat nedrīkst pie darba pielaist visus tos, kas slimo ar lipīgām slimībām.

§ 27.

Apgērbu uzvilksana, novilkšana vai uzglabāšana kustošo mehānismu tuvumā stingri aizliegta. Virsdrēbju uzglabāšanai jāierāda atsevišķas vietas, kurās var būt arī darba telpās, izņemot 23.p.minētos gadījumus.

§ 28.

Bez fabrikas administrācijas atļaujas nevienam pie fabrikas nepiederošu personu nedrīkst laist darba telpās, izņemot fabrikas ierēdņus, fabrikas strādniekus un tās amata personas, kurām pēc likuma ieeja fabrikā atļauta.

§ 29.

Strādniekiem jādod iespēja pēc darba beigšanas vai pirm ēšanas nomazgāt rokas un seju.

§ 30.

1. Mašīnas, darba rīkus, aparātus un visāda veida mehāniskās un ķīmiskās instalācijas, pirms tās izlieto vai laiž darbā, uzmanīgi jāpārbauda vai tie ir pilnīgā kārtībā un sevišķi jāpārliedzinājās par attiecīgu aizsargu līdzekļu kārtību.

2. Par katru novērotu nekārtību vai draudošām briesmām, kā pirms darba sākšanas, tā darba laikā, - nekavējoši jāziņo darbu vadītājiem.

3. Stingri aizliegts aizkārt elektriskās apgaismošanas vadu stiepules un tās bojāt. Ja vadi sabojājušies vai kāda lampa nedeg, par to nekavējoši jāpaziņo meistaram, kas par to ziņo fabrikas vadītājam.

4. Visus ražošanas līdzekļus un darba rīkus var izlietot tikai tām vajadzībām, kādām viņi paredzēti.

§ 31.

Drošības un aizsardzības līdzekļus aizliegts aplam izlietot, noņemt vai bojāt, bet tie jāizlieto lietderīgi un tam nolūkam, kādam viņi paredzēti.

§ 32.

1. Strādniekam aizliegts rīkoties ar tām mašīnām vai citām ierīcēm, kuru apkalpošana vai izlietošana viņam nav uzdota, kā arī strādāt tanīs darbnīcās, kur viņam nav norādīts.

2. Tāpat aizliegts ieiet un uzturēties tanīs darba telpās, kurās viņam nav jāstrādā, sevišķi stingri šie nosacījumi jāievēro attiecībā uz tvaika katlu un spēka mašīnu telpām.

§ 33.

1. Stūr- un zobratus var smērēt tikai tad, kad mašīna apturēta. Transmisiju apkalpošanu, kā: smērēšanu, tīrīšanu, izlabošanu, dzensiksnu, ķēžu un virvju uzlikšana un noņemšana un tamlīdzīgus darbus

drīkst uzticēt tikai lietpratējiem strādniekiem. Lielās mašīnu siksas atļauts uzlikt tikai tad, kad motori nestrādā. Mazāko siksnu uzlikšana izdarāma ar sevišķu uzmanību zem meistara uzraudzības, lietojot pie tam speciālas ierīces un rīkus.

§ 34.

1. Aizliegts strādāt pie mašīnām vaļējā, nepieguļošā apgērbā, kuŗu mechanisku kustošās daļas varētu viegli aizķert.
2. Aizliegts atstāt mašīnu pirms apturēšanas vai pirms viņas nodošanas savam vietniekam.
3. Aizliegts atpūsties, vai gulēt, kā arī nevajadzīgi uzturēties apdraudētās vietās, sevišķi tur, kur strādnieks var saindēties ar izgarojumiem, gāzēm, tvanu.
4. Aizliegts aizsprostot satiskmi nepieciešamās un paredzētās ejas un izejas. Durvis darba laikā nedrīkst noslēgt.
5. Ar uguni un viegli aizdegošām vielām jārikojās sevišķi uzmanīgi.
6. Nelaiimes un ugunsgrēka gadījumos, katram strādniekam, par cik tas viņam iespējams, jāpiedalās cietušo glābšanas darbos.
7. Aizliegts smēķēt un rīkoties ar uguni tanīs darba telpās, kuŗās izlikti attiecīgi plakati.
8. Strādniekiem jāievēro uzņēmuma telpās (bīstamās vietās) izliktie brīdinājuma plakati.

§ 35.

1. Ja strādnieks vai kāda persona viņa dzīvoklī saslimst ar lipīgu slimību, tad par to nekavējoši jāziņo darba vadītājiem.
2. Aizliegts splaut uz grīdas, trēpēm, vai koridoros, bet gan šādām vajadzībām novietotos traukos.
3. Izlietotās tīramās lupatas vai citus, viegli degošus atkritumus, nedrīkst izmetāt, bet tie jānovieto paredzētās vietās.

§ 36.

Par katru darbā dabūtu ievainojumu, sasitumu, apdegumu, saindēšanos u.t.t. cietušajam, ja to atļauj viņa veselības stāvoklis, vai notikuma aculieciniekiem nekavējoši jāziņo uzņēmumā par valdei vai pārzinim, kuŗiem, savukārt, nekavējoši jānorīko vajadzīga palīdzība un par notikumu jāpaziņo darba inspekcijai un apdrošināšanas iestādei.

§ 37.

Uzņēmuma pārvaldei tiesība, bez iepriekš pievestiem visparējiem nosacījumiem, sastādīt priekš attiecīgām mašīnām, ierīcēm u.t.t. specialus nasicījumus par strādnieku uzvešanos. Šādi papildu nosacījumi apstiprināmi darba inspekcijā, izliekami darba telpās un pievienojami līguma grāmatiņām.